

Sygn. akt IV KZ 14/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **D. K.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 18 kwietnia 2019 r.,

zażalenia skazanego

na zarządzenie upoważnionego sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia

31 stycznia 2019 r. sygn. akt II AKo [...]

o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. i w zw. z art. 530 § 3 k.p.k. i art. 20 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1) zaskarżone zarządzenie utrzymać w mocy;

2) zawiadomić Dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w W. o rażącem naruszeniu obowiązków procesowych przez adwokata K. W. (nr wpisu [...], Kancelaria Adwokacka, ul. N. [...] lok. [...], [...] P.), jako obrońcy z wyboru skazanego D. K. w sprawie o sygn. akt II AKo [...] Sądu Apelacyjnego w [...], żądając od Dziekana nadesłania w terminie 30 dni od doręczenia niniejszego postanowienia informacji o podjętych działaniach wynikających z zawiadomienia.

UZASADNIENIE

Skazany D. K., pismem z dnia 21 sierpnia 2018 r., wniósł o wznowienie postępowania karnego, bliżej nie oznaczając zapadłych w sprawie wyroków z wyjątkiem podania sygnatur (II K [...], II Ka [...]); wniosek złożony został przy tym

w Sądzie Rejonowym w N. (k. 3). Z treści wniosku wynika, że przyczyną żądania wznowienia postępowania karnego jest to, że wyrok, zdaniem skazanego, nie zawiera istotnego rozstrzygnięcia, a mianowicie orzeczenia o środku karnym w postaci zakazu zajmowania określonego stanowiska, które to rozstrzygnięcie, w ocenie wnioskującego, niewątpliwie powinno znaleźć się w wyroku. Uzasadniając to żądanie, skazany wskazał, że z samego faktu, że Kodeks spółek handlowych przewiduje utratę określonych funkcji z powodu skazania, skazanie bez orzeczenia środka karnego nie może, samo w sobie, prowadzić do pozbawienia skazanego możliwości prowadzenia działalności zarobkowej. Stąd domagał się wznowienia postępowania, aby sąd karny w wyroku orzekł taki środek – *„dotychczasowy wyrok zawiera rażące braki, jest niepełny i niewykonalny w tym zakresie, konieczne stało się wystąpienie w przedmiotowym wnioskiem”*.

Po przekazaniu wniosku do Sądu Apelacyjnego w [...], Przewodniczący II Wydziału Karnego tego Sądu, zarządzeniem z dnia 16 października 2018 r., II AKo [...], wezwał skazanego do usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia zarządzenia braku formalnego wniosku o wznowienie złożonego w sprawie II K [...] Sądu Rejonowego w N. (sygn. akt II Ka [...] Sądu Okręgowego w N.) przez sporządzenie i podpisanie wniosku przez ustanowionego z wyboru adwokata lub radcę prawnego pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku (k. 5).

Przy piśmie z dnia 29 października 2018 r. (k. 10) adw. K. W. złożyła w Sądzie Apelacyjnym w [...], w wykonaniu powyższego zarządzenia, wniosek o wznowienie postępowania (k. 11), który od pierwotnego różnił się jedynie tym, że został podpisany przez adw. K. W., a nie przez samego skazanego. Wniosek ten – sporządzony z wykorzystaniem klawiatury komputera – jest tożsamy w treści i układzie graficznym z wnioskiem podpisanym przez skazanego (k. 3)

Następnie, upoważniony sędzia II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...], zarządzeniem z dnia 7 stycznia 2019 r. (z uwagi na wcześniejsze wypożyczenie akt przez prokuraturę), wezwał adw. K. W. do usunięcia w terminie 7 dni od doręczenia zarządzenia braku formalnego przez przedłożenie pełnomocnictwa do reprezentowania skazanego D. K. – pod rygorem uznania wniosku za bezskuteczny (k. 28). W wykonaniu tego zarządzenia obrońca

przy piśmie z dnia 10 stycznia 2019 r. złożyła do akt sprawy upoważnienie do obrony (k. 29-30).

W tym stanie sprawy upoważniony sędzia II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...], zarządzeniem z dnia 31 stycznia 2019 r., II AKo [...], odmówił przyjęcia wniosku skazanego, wskazując w uzasadnieniu, że skazany nie uzupełnił braków formalnych – nie złożył wniosku sporządzonego i podpisanego przez adwokata lub radcę prawnego. O ile bowiem adv. K. W. podpisała pierwotny wniosek skazanego o wznowienie postępowania karnego, to wniosek ten nie został przez nią sporządzony, jak tego wymaga art. 545 § 2 k.p.k. (k. 36-38).

Zażalenie na powyższe zarządzenie wniosła obrońca skazanego. Nie formułując w petitum środka odwoławczego jakichkolwiek zarzutów, wniosła o zmianę zaskarżonego zarządzenia i przyjęcie wniosku do rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania. **W uzasadnieniu zażalenia wskazano, że pierwotny wniosek o wznowienie postępowania został sporządzony przez skazanego.** Fakt, że adwokat następnie podpisał tenże wniosek nie jest argumentem, zdaniem skarżącej, który przemawiać ma za odmową przyjęcia wniosku – *„Brak do którego został w/w wezwany został uzupełniony”* (pisownia jak w oryginale). W dalszej kolejności wskazano, że w sprawie nie występują takie braki, które uniemożliwiają merytoryczne rozpoznanie wniosku. Podkreślono także, że wniosek skierowany był do Sądu Rejonowego w N., który wydał wyrok w I instancji, jak również została wskazana sygnatura akt sprawy. Skoro, więc braki do usunięcia których wezwany został skazany, a następnie obrońca, zostały – zdaniem autorki zażalenia – usunięte, wniosek o wznowienie postępowania powinien zostać merytorycznie rozpoznany.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Zażalenie jest oczywiście bezzasadne i nie odnosi się przy tym w ogóle do istoty odmowy przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania. Jak wskazano wyraźnie w uzasadnieniu zaskarżonego zarządzenia, powodem odmowy było to, że **wniosek ten nie został sporządzony przez adwokata w rozumieniu art. 545 2 k.p.k.**, nie zaś to, że nie został przez niego podpisany. Twierdzenie więc obecnie, że wniosek skazanego został podpisany

przez odpowiedni podmiot, a pomijanie kwestii tego, kto pismo to sporządził, nie może przynieść oczekiwanego rezultatu. Nieprawdą jest, że skazany i jego obrońca uzupełnili wszystkie braki, do usunięcia których zostali wezwani. Stosownie do zarządzenia z dnia 16 października 2018 r., II AKo [...], skazany został wezwany do usunięcia braku formalnego złożonego osobiście wniosku przez **sporządzenie** i podpisanie wniosku przez ustanowionego obrońcę będącego adwokatem lub radcą prawnym. O ile złożony przez adw. K. W. wniosek był podpisany przez adwokata, to nie został przez niego sporządzony.

Porównanie obu wniosków (osobistego skazanego i jego obrońcy), o czym była już mowa wyżej, dowodzi, że obrońca posłużyła się treścią wniosku skazanego (włącznie z pierwotną datą pisma), z procesowymi i merytorycznymi niedoskonałościami (nazywając je eufemistycznie), o których poniżej, i tylko zamiast skazanego złożyła swój podpis, opatrując go odciskiem pieczęci zawodowej. Tak wniesione przez obrońcę skazanego pismo w żadnym razie nie usuwało braków pierwotnego osobistego wniosku skazanego. Wymóg sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania (art. 545 § 2 k.p.k.; tak, jak i w innych wypadkach przymusu adwokacko-radcowskiego – np. art. 55 § 2 k.p.k., art. 446 § 1 k.p.k., art. 526 § 2 k.p.k.) oznacza, że **pismo powinno zostać nie tylko podpisane przez profesjonalnego przedstawiciela strony postępowania (adwokata lub radcę prawnego), ale musi zostać przez niego sporządzone**. Ustawodawca wyraźnie odróżnia te dwie czynności, a utożsamianie sporządzenia pisma z jego podpisaniem nie znajduje jakiegokolwiek oparcia w obowiązującym prawie i sprowadza się do traktowania sformułowania „sporządzenia” we wskazanych wyżej przepisach, jako nieistniejącego, co jest sprzeczne z zakazem wykładni *per non est*.

Sporządzenie pisma, w ramach procesowego przymusu adwokacko-radcowskiego, wymaga wniesienia przez adwokata lub radcę prawnego wkładu intelektualnego do treści pisma – stosownego do wymogów formalnych i merytorycznych, jakie stawia się określonemu rodzajowi skargi czy środka. Ma to zapewnić wysoki poziom merytoryczny pisma, co jest szczególnie istotne przy nadzwyczajnych środkach zaskarżenia, które ze swej istoty prowadzić mają do wyeliminowania z obrotu prawnego prawomocnych wyroków sądowych.

Oznacza to, że podpisanie tekstu, który sporządziła sama strona, czy też wyrażona w odrębnym piśmie akceptacja takiego wniosku, jak również odwołanie się do treści własnoręcznego pisma strony, czy też przepisanie pisma samej strony lub – przy obecnych możliwościach technicznych – skopiowanie za pomocą komputera pliku zawierającego takie pismo nie czyni zadość temu wymogowi i czyniłoby zupełnie iluzorycznym. Stanowisko takie od wielu lat jest konsekwentnie prezentowane w orzecznictwie sądowym i doktrynie procesu karnego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 października 1998 r., III KZ 109/98; z dnia 27 stycznia 2005 r., IV KK 385/04; z dnia 2 września 2009 r., SDI 11/09; z dnia 15 grudnia 2010 r., IV KZ 73/10; z dnia 29 maja 2013 r., SDI 8/03; zob. także np. D. Świecki (w:) D. Świecki (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Lex/el. 2019, teza 3 do art. 545, W. Grzeszczyk, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Lex/el., teza 7 do art. 526).

Opisane powyżej uchybienie stanowiło rażące naruszenie przez obrońcę jej obowiązków procesowych, co skutkowało musiałoby zawiadomieniem Dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w [...]. o rażącym naruszeniu obowiązków przez adw. K. W., działającą, jako obrońca skazanego D. K.. Niezależnie od rażącego naruszenia obowiązku wynikającego z treści art. 545 § 2 k.p.k., trzeba wskazać, że nie było to jedyne uchybienie o charakterze rażącym. Podkreślić bowiem trzeba, że opisane powyżej rażące naruszenie art. 545 § 2 k.p.k. skutkowało odmową przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania, a obrońca skazanego - pomijając już to, że konieczność osobistego sporządzenia przez adwokata lub radcę prawnego wniosku o wznowienie, wymaga analizy i wykazania przesłanek formalnych i podstaw merytorycznych do wystąpienia z takim wnioskiem, co związane jest z jego własnym wkładem intelektualnym w powstanie wniosku - decydując się na podpisanie wniosku i jego złożenie, zaakceptowała w całości treść tego pisma, które wadliwie identyfikuje (w ślad za skazanym) Sąd, który miałby orzekać (Sąd Rejonowy w T.) – z oczywistą obrazą art. 544 § 1 k.p.k. Ponadto, w piśmie nie zidentyfikowano Sądów, które wydały wyroki oraz dat wydania orzeczeń, a ograniczono się wyłącznie do podania sygnatur akt spraw (naruszenie art. 119 § 1 pkt 1 k.p.k.). Nie wskazano także, która z podstaw wznowienia miałyby w sprawie zachodzić (art. 540-art. 540b k.p.k.),

nie wspominając o braku wykazania tej podstawy w treści uzasadnienia. Składając taki wniosek, obrońca nie dostrzegła także, że działa z przekroczeniem *gravamen* (art. 425 § 3 w zw. z art. 545 § 1 k.p.k.), na co słusznie wskazano w uzasadnieniu zaskarżonego zarządzenia. Wniosek o wznowienie, w którym domagano się, w razie wznowienia postępowania, orzeczenia środka karnego, którego pierwotnie nie orzeczono – w sposób oczywisty zmierzał do pogorszenia sytuacji prawnej skazanego. Taki wniosek podpisany przez obrońcę naruszał więc w sposób rażący nie tylko wskazane wyżej przepisy, ale także art. 86 § 1 k.p.k.

Na marginesie wskazać także należy, co dopełnia obrazu poziomu rzetelności wykonania obowiązków obrończych w tej sprawie, że rozpoznawane obecnie zażalenie obrońcy skazanego, choć powinno zawierać stawiane zarządzeniu zarzuty (art. 427 § 3 *in principio* k.p.k.), to *petitum* tego środka ograniczone jest wyłącznie do określenia przedmiotu i zakresu zaskarżenia oraz wniosku odwoławczego. Także w uzasadnieniu zażalenia nie zechciano wskazać, który przepis albo przepisy miały zostać naruszone i tylko przy zastosowaniu art. 118 § 1 k.p.k. można było sądzić, iż obrońca uchybienia poszukiwała w naruszeniu przez upoważnionego sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] art. 545 § 2 k.p.k. przez wadliwe uznanie, że podpisanie przez adwokata wniosku o wznowienie sporządzonego przez skazanego nie odpowiada wymogowi ustanowionemu w tym przepisie.

W tym stanie rzeczy konieczne stało się zawiadomienie Dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w [...] o rażącym naruszeniu obowiązków procesowych przez adwokata K. W., jako obrońcę z wyboru skazanego D. K. i żądanie nadesłania w terminie 30 dni od doręczenia niniejszego postanowienia informacji o podjętych działaniach wynikających z zawiadomienia.

Z tych powodów orzeczono jak w postanowieniu.

Odpis postanowienie przesłać Ministrowi Sprawiedliwości (art. 20 § 1 k.p.k.)